

M. SOMBOR J. GERTRUD

ARANYSZIV

SZALÉZI-MŰVEK

58. Newman—Szunyogh

NAGYPÉNTEK

104 oldal, alapár 1.50 P

59. Mentés Mihály

JEREMIÁS SIRALMAI

56 oldal, alapár 1.— P

60. Endrefalvy Ottó

LÉLEKÚJULÁS

80 oldal, alapár 1.50 P

61. Dezső István

**A NYOLC BOLDOGSÁG ÉS
A SZENTATYÁK**

70 oldal, alapár 1.20 P

62. Erdey Ferenc

AZ ENGESZTELÉS SZENTJE

130 oldal, alapár 2.— P

ARANYSZIV

ARANYSZÍV

GONDOLATOK A JÓSÁGRÓL

IRTA:

M. SOMBOR JANKA GERTRUD
az Angolkisasszonyok B. M. V. intézetének
rendtagja

SZALÉZI MŰVEK

**Nihil obstat. Carolus Szitkey Soc. Sal. cen-
sor dioecesanus. Imprimatur. No. 3400/1945
Vacii, die 10-a Octobris 1945. † Josephus Epi-
scopus.**

**9626. — Szalézi Művek, Don Bosco Nyomda.
(Felel: Kenéz János.)**

I M A

**A gyűlölet korszakának örvénylő
mélységéből kiáltok Hozzád, Uram:
Tégy jóvá!**

**Emeld ki lelkemből az önzés vipera-
fészékét!**

**Tisztítsd meg gondolataimat minden
salaktól!**

**Őrizd meg nyelvemet minden szere-
tetlenségtől!**

**Csak a jóság szavait engedd kiejte-
nem!**

**Segíts meg, Uram, hogy körüljárjak
jót cselekedve!**

**Ó, vedd ki a kőszívet keblemből és
teremts bele új szívet: színarany-
ból!**

Amen.

I.

A GYŰLÖLET KORSZAKÁNAK ÖRVÉNYLŐ MÉLY- SÉGÉBŐL KIÁLTOK HOZZÁD, URAM; TÉGY JÓVÁ!

Az emberek maguk idézték elő a vihart, a gonosz erők hatalmát. Az emberek maguk akarták a rombolás pusztító dühét. Igen: mi magunk hívtuk ki a rémes éjszakák öldöklő poklát. Mi idéztük fel az alvilág szellemeit és Goethe bűvészinásával kiálthatjuk: „Die ich rief, die Geister, werd' ich nun nicht los!“ Nem tudunk szabadulni a szellemektől, akiket hívtunk. Gyűlöletet vetettek a népek és gyűlöletet aratnak.

„És sárkánymagból sarjadt fattya véres rögnek

Elfeledte, hogy az arca régen Krisztus arca volt.

Álmodott vad háborút és vér csur-
gott le testén-lelkén
És a népek közt és szívek közt a szí-
várványhíd leszakadt...
Jaj, mocsár van, fürtelem van, még
mindig a lelkek telkén
Sátán gubbaszt éltünk fáján s mind
levágja, ami jó s á g kifakad;"
(Mécs László)

Most a szenvedések paroxizmusá-
ban mindenki a nyugalmas és békés
idők után eped. Pedig ez a jobb kor-
szak nem jön el, bár elpihentek
már a fegyverek, míg észbe nem
kap az emberiség és nem veszi
elő újból a Könyvek Könyvét, míg
át nem látja, hogy csak Krisztus tud
a felkorbácsolt hullámoknak paran-
csolni. Csak az ő Szívéből áradó kö-
nyörületes Jóság tudja megteremteni
a szebb, építő munkára alkalmas kor-
szakot. „Ha az emberek naponként
csak öt percig gondolkoznának el
azon a tételen: Szeresd felebarátodat,
mint önmagadat, a földön sohasem

látott paradicsomi állapotok uralkodnának, hisz mindenki a legjobbat akarja önmagának,” — mondja Chesterton.

Korunknak mindenek előtt több jóságra van szüksége és akkor megteremné az öröm édes gyümölcseit.

Jóság! Varázsige! Jóság! Dallam és szimfónia! Hullámszik belőle a szeretet örökszép, klasszikus himnusza, mert: „Türelmes, nyájas, nem féltékeny, nem cselekszik rosszat, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem keresi a magáét, nem örvend a gonoszságnak, de együtt örvend az igazsággal, mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.” (I. Kor. 13, 5.)

Mindaz, amit az apostol felsorolt, a jóság mélyen az Istenben gyökeröző fájának érett gyümölcse, Isten hatékony szeretetéből táplálkozik, amely válogatás és kivétel nélkül eláraszt minden teremtményt jótéteményeivel.

Ezzel szemben áll a gonosz embe-
riség, korunk égbekiáltó elvetemült-
sége, amelyet nem lehet elég komor
színekkel ecsetelni. Erre nézve min-
denkinek van elég szomorú tapaszta-
lata. Talán nem is tudtuk, hogy eny-
nyi rossz ember él a világon. — Vaj-
jon hogyan magyarázható ez a tény,
mikor a jóságos Isten teremtette
őket is?

Valamikor a manicheusok próbál-
ták megoldani ezt a problémát. Ők
a rossznak őselvéről beszélnek. Szt.
Ágoston azt hirdette, hogy a rossz
nem valami pozitív létező, hanem
valaminek a hiánya.

Titokzatos erő a rossz és igen sok
a megszállottja. Újabban azt kutat-
ják, mennyiben öröklött az emberi
gonoszság, mennyiben függ össze a
belső szekrécios mirigyrendszerrel.
Taine követői pedig még ma is a
környezet hatását hangsúlyozzák ki.
Bizonyos, hogy mindez közrejátszik,
de nem lehetünk deterministák. Mi-

vel van szabad akaratunk, mindent el kell követnünk, hogy a jónak uralmát magunkban előmozdítsuk. Minél több a jó ember, annál gyorsabban valósul meg a világ metamorfózisa. Minél nagyobb a földön élő angyalok hadserege, annál kevésbé árthatnak az emberiségnek a testet öltött sátánok. Ha új világot akarunk építeni a romok fölé, csak a jóság építőanyagából készülhet olyan szilárdan, hogy dacolhasson az idővel.

Mi a jóság? Nem szinonim fogalma ez a szeretetnek? — Nem. „Mert elképzelhető olyan lény, amely egymaga lebegne a világűrben, tehát senkivel szemben nem gyakorolhatna szeretetet és mégis jó lehetne..... Ilyen volt az Isten, mielőtt a világot megteremtette. Jó volt és jó lesz mindörökké,” — mondja Lippert.

Tehát mi a jóság? lelkünk bizonyos beállítottsága, benső készség, melegség, áthajlás saját határainkon

túl a másik én-hez. Ha ez a másik én nálamnál gyengébb, akkor a jószág önzetlen segíteniakarásban teljesül ki. Ha pedig erős, végtelenül fenséges Lény, akkor bensőséges imádattal hódol neki a bennem élő jószág.

A jó ember erkölcsösebb a többinél és más módon erkölcsös. Neki nemcsak a saját tökéletessége fontos, hanem szívügye, hogy mást is közelebb hozzon a Végtelen Jóhoz.

Milyen a jó ember? Vannak Istennek kedveltjei. — Az ő bölcsőjükből ingyen ajándékként helyezte az Úr a szívjószágot, amely, mint a lángész, feltétlenül utat tör magának még a legmostohább körülmények között is. Minden országban vannak ilyen boldog lelkek: Páli Szent Vincék, ars-i plébánosok, Bosco Szent Jánosok és Szalézi Szent Ferencek, Sonnenscheinek és Prohászkaék. Az ő zsenialitásuk abban áll, hogy szinte ösztönszerűen meglátják felebarátaik

szükségeit és csodás biztonsággal találják meg a segítség módját. „Látok lefátyolozott alakokat, akik mindenhová beférkőznek és íme, mosolyognak a szomorú emberek, lecsillapulnak a haragosok, elhalkul a betegek panasza, felcsillan a haldoklók előtt a remény és az elkeseredettek megvívásztalódnak.” (Faber.)

Ezknél olyan természetes a jóság, mint a légzés. El se képzelhető, hogy másképp is tudjanak cselekedni. Van sok ilyen szerzetes, pap, jó keresztény, másvallású és pogány.

Az élet rögs útjait járva, találkoztam már sokszor olyan lélekkel is, aki jó akar lenni, de valahogy nehezére esik. Szinte érzi az ember, hogy most nagy nekibuzdulással erényt akar gyakorolni. „Most legyőzte magát!” Tiszteletreméltó, de az ilyen nem világít, nem melegít, — és valljuk be, — nehéz tőle bármit is kérni. Valami megdermeszti környezetét. Közelében senki sem érzi

magát jól. Adottság ez. Ha ezek a lelkek állhatatos kitartással törek-szenek jóságra, évek multán feltét-lenül enyhül merevségük és akkor környezetük is könnyebben megkö-zelíti őket. Mindinkább megtapasztalják ők is, hogy „a jó ember Isten-hez olyan közel áll, hogy szinte ke-zét megfoghatja és szívéen pihenhet.” (P. Lippert.)

A jóság rokonfogalma a vallásnak. Szorosan Istenhez kapcsol, akárcsak a vallás. A jóságot szeretném kirá-lyi hercegnek nevezni. Ha frigyre lép a nemes emberi lélekkel, az ani-má-val, királyi rangra emeli.

A jó ember küszöböt lép át, önös-ségének küszöbét és íme, új világ tárul fel csodálkozó tekintete előtt. „Eddig nem találtál semmit, mert ma-gadat kerested...

Első volt az Én, második a Felebarát,
harmadik az Isten.

A szentek és hősök más sorrendet
hajszoltak:

**Első az Isten országa, második a
felebarát, harmadik az Én.**

Ez az út, igazság és élet."

(Mécs László.)

II.

EMELD KI LELKEMBŐL AZ ÖNZÉS VIPERAFÉSZKÉT!

A jóság legádázabb ellensége az önzés. Ki ne ismerné? Ki ne érezné magában az ezerarcú önzést? Ki ne találkozott volna vele?... Selyemben, bársonyban, bíborban, koldusrongyokban jár. Mégis-mégis de kevesen ismerik fel álruhájában!

Az önző mindenkihez azzal a kérdéssel közelít: miként lehetnél hasznomra? Kapni akar. Mindig csak kapni, adni: azt már nem. Pedig: „csak azért van jogom önmagamhoz, hogy éneket másokért feláldozzam.” (Veillot.) Az egoista értelmetlenül áll szemben Reményik Sándor vágyával:

„Legyek kendő, mely könnyet töröl
Legyek a csend, mely mindig enyhet ad

Legyek a kéz, mely váltig simogat...
...Legyek lépcső, melyen felhalad
valaki más."

Nem írja alá Langbehn kívánságát
sem:

„Ich denke Tag und Nacht daran,
wie ich den Menschen nützen kann."

Igen, használni ennek a szegény
agyongyötört emberiségnek! Nem,
ezt az önző ember nem fogadja el.
Az ő gondolköre csak önmaga kö-
rül kering. Ilyen lélekhez intéz le-
velet P. Lippert és inti a hölgyet,
akinek válaszol, hogy ne nézzen min-
dent abban a gyér megvilágításban,
amely belőle árad az eseményekre,
hanem lépjen ki végre önzésének
szűk cellájából, mert máskép sohase
fogja meglátni Istent.

Kellemetlen sokszor az önző em-
ber társalgása. Nem képes meghall-
gatni olyan témát, amely nem tarto-
zik az ő érdekköréhez, viszont el-
várja, hogy őt mindenki türelmesen
végighallgassa. Milyen szellemesen

gúnyolódik La Bruyère az ilyen egyéniség felett: „Ime, itt a szilvatermelő. Hiába beszélsz neki bőséges aratásról, szüretről, meg se hallgat. Szólhatsz fügéről, dinnyéről, jófajta körtéről..., rád se hederít. Ő csak szilvájára gondol és annak is csak egyetlen fajára. Ő az egyetlen és páratlan, akinek ilyen szilvája van. Őt nem is lehet eléggé dicsérni, sőt még évszázadok multán is róla és szilvájáról fognak beszélni.”

Tehát mindig saját érdekköréről, személyéről, beszél és nem veszi észre, milyen unalmas és ízetlen a társalgása. Saját túlméretezett én-imádata eltakarja előtte embertársainak minden baját, szenvedését, érdekeit. Azért nem tud Isten közelébe jutni, mert önzése gátat emel Isten közt és közötté. Érdemes nagy áldozatok árán is megküzdeni az önzetlenségért, mert az emberi társadalom hasznos tagjai csak önzetlen emberek lehetnek.

Az egoistának nincs lelkinyugalma. Állandóan lesben áll, nem követ-e el valaki merényletet kényelme, kedvtelései, hiúsága, kapzsisága, érzékisége vagy vélt jogai ellen. Mindig hadakozik, védekezik, mentegetőzik, gyanakszik és vélt jogaira hivatkozik, amelyekből ő egy jottányit se hajlandó engedni. Valóságos rabszolgája önösségének. Lassankint elveszíti világos látását és állati színvonalra süllyed: mert számára minden és mindenki csak eszköz, amelyet jogosan kihasznál saját nemtelen szenvedélyeinek kielégítésére. Ilyen embertípust örökít meg Gerhart Hauptmann „Henschel Fuvaros” c. drámájában.

Hanne Schäl, csinos szolgáló gondatlanul ápolja Henschel feleségét, aki meghal. Midőn a gyermeklelkű óriás saját tehetetlenségének tudatában elveszi Hanne-t, a leány elérte önző célját. Hanne azzal fenyegette Henschelt, hogy itthagya a házat. A fu-

varos a csecsemőre való tekintettel teszi meg őt feleségévé. Hanne a kisgyermeket nemsokára titokzatos módon elteszi láb alól. Midőn Henschel Hanné-nak összes gaztetteiről értesül és megtudja, hogy őt állandóan meg is csalja, öngyilkossággal vet véget életének. Ő is Hanne önzésének áldozata.

Ez az asszony a világirodalom legellenszenvesebb nőalakja, mert nincs benne a jóságnak egyetlen szikrája se. Azért nevezik így, mert éppen a nőtől várja mindenki, hogy önzetlenségével napsugarassá tegye a családi fészket. Sajnos, az élet, különösen a mai kor beigazolja a költő meglátását: a kíméletlen önzés minden társadalmi osztályban kitermelte a maga Hanne Schäl-jeit, ha esetleg más formában is, de lényegében nem különböznek tőle. Micsoda vád az önző nők ellen az a sok jeltelen sír és keresztnélküli temető, amellyel megássák a nemzetek sírját!

Az önzés viperei nő- és férfiszívekben egyaránt élnek. Kíméletlen törtetés, mely nem válogat az eszközökben. Hányan lopnak, csalnak, sikkasztanak, hízelegnek, juttatnak mást koldusbotra, börtönbe, sírba, csakhogy ők kerüljenek az élet napos oldalára. Van, aki öregedő szüleit sertésólba zárja, ha útban állnak neki, amint azt egy Nobel-díjas író meséli. Van, aki képes saját leányát áruba bocsátani, hogy könnyebben megélhessen. Akárhányan szüleiket feljelentik, barátaikat elárulják Júdásdíj ellenében. Van... de nem folytatom, mert az emberi szív örvényében annyi a vipera, hogy senkisé tudná megszámolni.

Aki komolyan elhatározta, hogy megküzd a legfenségesebb erényért, a szerető jóságért, annak sokat kell imádkoznia világosságért. Ha megértette egyszer, hogy minden szenvedőben Krisztus közelít hozzá, nagy lépést tett a cél felé. Ahány lépést

teszünk Isten felé, annyit tesz **Ő** mi felénk. Bevilágít lelkünk mélységeiba. Feltárja előttünk az egész nagy viperafészket. Ha bűnös én-edet átadod az Úrnak és megengeded neki, hogy kielégítse akár szenvedések árán is, szívesen meghallgatja imádat. Hiszen semmit sem kíván jobban, mint azt, hogy önszereteted ne akadályozza a jóság csíráinak kibontakozását. **Ő** majd rávezet, hogy a legalkalmasabb eszköz erre én-ednek gyakori megtagadása.

Ha ebben kitartasz, a benned rejlő viperafészek lassan elhamvad és lelkedből alabástromedény válik, amelynek falain átvilágít a benned lobogó krisztusi tűz. Hidd el, szüksége van ennek a romokban heverő világnak lelkekre, akik mernek jók lenni, akik könnyeket törölnek, fényeket gyujtanak, felejteni, megbocsátani és másokért áldozatot hozni tudnak.

III.

TISZTÍTSD MEG GONDOLATAIMAT MINDEN SALAKTÓL

Wassermann egyik regényében a következőket olvastam: „Caroviusnak más halála, veresége, szenvedése örömet okozott. Ösztöneinek élő nyárspolgár volt. Forradalmár. Modern Nero. Titokban hóhér. Elgyönyörködött magányos óráiban másnak sikertelenségén, szerencsétlenségén, gyötrődésén... Cézár nevű kutyájának nem adott enni, hogy éjjel ugasson, így legalább senki sem tudott aludni a házban, akárcsak ő. És íme, ágyában forgolódott boldogan, míg embertársainak szenvedést okozott. Reggelig azon törte a fejét, hogy nem lehetne-e valami szellemes készüléket kitalálni, amellyel egész városokat és nemzeteket meg

lehetne fosztani az éjjeli alvástól. (!) Caroviusnak különös szokása volt. Asztalán homokból sok apró sírhanatot készített, melléje kicsi fakereszteket mindazok számára, akiknek halálát kívánta."

A kis és nagy Caroviusok nem haltak ki. Csak Isten a megmondhatója, hányan hasonlítanak ehhez a különc aggregényhez. Hányan kívánnak másnak rosszat, hányan akarnának másnak ártani, hányan ítékeznek másokon, gyűlölködnek és temetnek gondolatban embereket. Pedig Isten belélat gondolatvilágunk szövevényeibe is és meg fog ítélni egykor.

Lelkünk nemessége nem annyira tetteinken múlik, mint lelketünkön és gondolatvilágunkon. Ritkábbak a jóságos gondolatok, mint a jóságos cselekedetek. Ez érthető. Mert felebarátunk nem hatolhat be lelkünk mélyébe s nem vagyunk gátlásoknak, se emberi tekinteteknek kitéve. Egy biztos: ha már a jóságos

gondolatok második természetünké váltak, már nem vagyunk messze az életszentségtől. Érett, nemes emberek jóságosan gondolkoznak, míg a felületes lelkekben a könnyelmű kritika és vakmerő ítélkezés szelleme uralkodik.

Szinte a levegővel szívjuk magunkba a kritika szellemét. Lelkünkben csak úgy hemzsegnek a szeretetlenségek, gyanakvások, ítéletek, a káröröm, az irigység, a gyűlölet, a boszszúvágy. Ezért inti Szent Pál híveit: „Vegyétek magatokra mint az Istennek szent és kedves választottai az irgalom indulatát, a jóságot, alázottságot, béketűrést!” Ha gondolatvilágunkon nem örködünk, lassan szavainkon és cselekedeteinken is kiütözik nemtelen lelkiületünk. A szenteknek is hősiezen kellett küzdeniök ezen a téren. Kis Szent Teréz bevallja, hogy valahányszor egyik rendtársával találkozott, mindig annak hibái jutottak eszébe. De ő gyor-

san elhessegette ezeket a gondolatokat és jótulajdonságaira gondolt. Az Úr Jézus ezeket mondja hűséges titkárnőjének, Benigna Consolatának: „Nem baj, ha a felebaráti szeretet ellen való gondolatok támadnak benned. A búza között titkon kikel a konkoly is, anélkül, hogy vetették volna. A te dolgod az, hogy azonnal kitépd és jó magot vess helyette.” Érdekes feltételt olvasok egy kiváló lélek naplójában: „Istenem, oltalmazd meg a szegény neveltségeseket és gyöngéket, akiket mindenki kifiguráz. Gondolatban megölelem őket, részvétellel leszek irántuk és szánalomtól, megbocsátó szeretettől indítatva el akarom hallgatni hibáikat.” (Ancilla M.) Ez a bájos fiatal anya megértette, hogy jóságos gondolatok illatossá teszik lelkét Isten előtt. — Minden külső szépségnél vonzóbbá teszi a nemes gondolatvilág arcvonásainkat. Még ha nem nyilvánulna is szavakban és tettek-

ben belső világunk, ha nem tenné is lényünket vonzóvá és kellemessé, ha nem árasztana is boldogságot mindenfelé, még akkor is kellene küzdeni érte, mert örömet szerzünk vele Istennek, aki gyönyörködik lelkünk napsugaras szépségében. Lelki-életünk célja pedig csak az Isten tetszése lehet.

Hogyan lehet jóságos gondolatokra szert tenni? A lelki írók azt a tanácsot adják, hogy gondoljunk el-lenszenves emberekre egy-egy kedves jelzővel, utóvégre mindenkiben találunk valami jót. És ha mást nem mondhatunk róla, annyi áll, hogy Krisztus véréen megváltott testvé-
rünk. Lélekben látom könnyörgő sze-
meit, mintha mondaná: ne dobj kö-
vet rám, szeretnék szeretetreméltó,
erős, gerinces, szorgalmas, ügyes,
szelíd lenni, de nem tudok. Lásd
bennem a poros fészületet. Mégis
Krisztust ábrázolja. Bennem is pró-

báld Jézust meglátni... és akkor könnyebb lesz a harcod.

Nagyon nehéz az ítélkezésről márról holnapra leszoknunk. Pedig akár-hogy is: erről le kell szokni. Faber az tanácsolja, hogy környezetünk cselekedeteit ne a déli napfényben vizsgálgassuk, hanem a szelíd hold fénye mellett. Utóvégre egyedül az Isten ismer minden mentőkörülményt és csak ő hivatott ítélni elevenek és holtak felett. Ő pedig mindig talál segítséget számunkra, mert végtelesenül irgalmas.

Ward Mária, az angolkisasszonyok intézetének alapítónője így ír: „Egyszerűen meg ne botránkozzál mások tettein, mert szándékukat nem tudhatod. Szokjál hozzá, a látottakat és hallottakat jóra magyarázni... A hibázót meg ne vesd, sőt inkább részvétellel légy iránta; magadban kelts üdvös félelmet, meggondolván azt, amit a Szentírás mond, aki magát ál-

lani gondolja, vigyázzon, hogy el ne essék.”

Milyen mássá lennénk, ha egyideig megkísérelnők ezeket az útmutatásokat követni! Meg kell szoknunk az emberek gonoszságát. Van ember, aki hazugságból, kétszínűségből, igazságtalanságból és érzékenységből áll. Találkozunk az életben kíméletlen, tapintatlan, lelkiismeretlen, ostoba és önző emberekkel. Ezt egyszerűen le kell szögeznünk.

Amíg nagyon fiatal vagy, addig szeretnél törni-zúzni, szeretnéd megreformálni a világot, szívesen odamondogatnál a hibázóknak, de később alázatosabb lelkületed prizmáján keresztül — több jósággal togod elbírálni szerencsétlen, esetleg terhelt, beteglelkű embertársadat.

Nem mondható eszményinek a mi világunk. A vérmérsékletek, lelkiismeretek különböző volta igen nagy elnézést, irgalmat és megértést kívánnak. El kell viselned testvéredet, mi-

ként a hosszútűrő Isten is elvisel téged, minden bűnöd és fogyatkozások ellenére is. Azt hiszed, te nem szoktad mások türelmét sokszor igen erős próbára tenni? Ezzel az őszinte belátással gyarapszik önismereted és alázatosságod.

Van az emberi szívnek titkos kamrája. Itt lakik mindaz, ami a szenvedély pillanatában meglepő tettekre ragadhat bennünket: irigység, bosszúvágy és gyűlölet.

Sokezer év óta szakadatlanul termeli a társadalom az irigy Kainokat. Van ember, akinek életét szomszédjainak irigysége rontotta meg. Ez a szenvedély még a mézet is méreggé változtatja. Olyan kevés a szerencsés és boldog ember, de az irigység az élet pusztaságának ezeket a kis oázisait is tönkreteszi. Egyik irigykedik felebarátjának állására, hírnevére, vagyonára, a másik arra, hogy szomszédjának javai megmaradtak, míg neki sok mindene elpusztult. Van,

aki nem bírja nézni mások egészségét, tehetségét, boldog családi életét, van olyan is, aki irigyli tőle haladását a lelkiéletben és a megbecsülést, amely körülveszi. Ez a szenvedély egyenesen szembehelyezkedik az Istennel, hiszen ő mindenkinek a javát akarja, mert ő az örök Jóság. Az irigy ember élete tele van pletykákkal, rágalmakkal, jogtalansággal, vérrrel könnyel. Lelkülete hasonlít az elkárhozottakéhoz: gyötrődik, marcangolja magát. Sohasem boldog, legfeljebb akkor, ha vetélytársát valami szerencsétlenség érte. Az irigység kárörömmé változik.

Van sokezer ember, akiben a lelket a bosszúvágy tartja: ha addig élek is, — mondja, — ezt visszafizetem! Akiket megkárosítottak, sértettek, akivel szemben jogtalanságot követtek el, érzi, miként lepi el a sötét harag, a megtorlás vágya. Aki mindezt nem küzdi le, számolhat

az Úristen kérlelhetetlen szigorúságával.

Korunk legjellegzetesebb tulajdonsága a gyűlölet. Népek és nemzetek, családok és egyedek gyűlölködnek. A gyűlölet több, mint az ellenszenv, mert teljesen tudatos és szándékos. Míg az ellenszenv, a harag és boszszúvágy gyengítik a szeretetet, a gyűlölet egy csapásra kioltja. „Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos.” (I. Ján. 3, 15.)

A gyűlölködő hiába jár szentmisére, ha pedig gyónik, áldozik, ezzel a lelkülettel, szentségtörést követ el. Amíg ezt a mérget nem tudja lelkéből kivetni, egyik örvényből a másikba esik. Aki gyűlöl, már megkezdte az elkárhozottak tragikus fogfalkozását.

Milyen fontos és mennyi érdemet jelent számunkra a véres küzdelemmel kiharcolt, jóságos gondolatsorozat! Mennyire engesztelnénk Istent a tengernyi gondolati bűnért, amely-

nek terhe húzza-vonja lefelé az igazságosság mérlegét!

Következetesen vissza kell szorítanunk a fel-feltörő irigységet, bosszúvágyat, gyűlöletet, az ítélezések garmadáit, uralkodniuk kell szertelen fantáziánkon. Mindezt derűs, jószágos gondolatokkal helyettesíteni, bizony egész embert kíván. Ez csendes mártíromság. Az a nagy előnye, hogy mivel senki sem látja, nem veszi el jutalmát már itt a földön, hanem mindez tiszta érték marad a túlvilág számára. „Minél hűségesebben küzdesz, annál inkább bizonyítod Isten iránti szeretetedet, annál boldogabb leszel egykor vele.” (Szent Terézia.)

Aki diadalmaskodik ezen a téren, annak jószágos mosolya, és fénylő tekintete mindenkit magával ragad és elmondhatja Mécs Lászlóval:

„Én tükre vagyok minden mosolyoknak,
Én azért élek, hogy visszamosolyogjak

Virágra, lepkére, bokorra, rengetegre,
Farkasra, bárányra, fergetegre, ...
És visszamosolyogjak az Istenre."

IV.

ŐRIZD MEG NYELVEMET MINDEN SZERETETLENSÉGTŐL

„Bár lenne őre számnak és jelzőlog pecsétje ajkamnak, hogy el ne essem miattuk és vesztetre ne legyen nyelvem.” (Sir. 22, 33.)

Soha emberek nyelvükkel úgy szét nem marcangolták egymást, soha annyi kegyetlen sebet egymáson nem ejtettek, mint ma, midőn a gonosz nyelvek egyik fényes diadalukat a másik után aratják. Nemcsak ellenség fordul ellenség ellen a politikai életben, hanem ugyanazon nemzetfiai ártnak egymásnak, pártoskodnak, rágalmaznak egymást, vádaskodnak, izgatnak egymás ellen, nyomorba, börtönbe, számkivetésbe juttatják egymást azok, akiknek egy szívvel-lélekkel kellene nekifogni,

hogy új élet fakadjon a füstölgő romok fölött. Mit írna ma Szent Jakab apostol, midőn már az első század buzgó keresztényeinek így prédikál: „Az összes vadállatok, madarak, kígyók és egyébfélék természete megszelidíthető, azonban a nyelvet senki sem szelidítheti meg az emberek közül, nyugtalan rossz az, telve halálos méreggel. (Jak. III. 3, 7.)

Mintha robbanó anyaggal volna telve lelkünk, annyira nem tudjuk a feszültséget túrni és nem vagyunk képesek azt levezetni másképp, mint gonosz szavakban. Sokan úgy isszák a nyelvi bűnöket, mint a vizet. Ezeknek a forrása sértett hiúság, féltékenység, irigység, ellenszenv, bosszúvágy, gyűlölet. Mindez, az igazán jóságos ember szívében nem lakozhat. Tehát, akinek lelkivizsgálója azt mutatná, hogy sok a nyelvhibája, annak minden erejét meg kellene feszítenie, hogy győzedelmeskedjék fe-

lettük, mert igen távol áll még az igazi jóságtól.

Bizony nem vagyunk jók. Ezt sajnos még sok, egyébként jámborságra törekvő emberről is elmondhatjuk. „Eine recht unguete Gesellschaft“ Lippert szerint.

A modern francia irodalom egyik érdekes terméke a lélekismerő Mauriac-nak „Farizeus“ c. regénye. Elénk állítja a jámbornak vélt Brigitte Pian-t és elmondja, hogyan varázsolja nyelvével pokollá környezetének életét. Mások sorsába való illetéktelen beavatkozással és gonosz nyelvvel: tönkretesz egy boldog házasságot, szép tiszta szerelmet, halálba kergeti saját férjét és megfoszt hivatásától egy jóságos öreg papot. Brigitte Pian sok súlyos megpróbáltatás után döbben csak rá életének nagy tévedésére, hogy jámborsága mit sem ér, mert hiányzik belőle a mindent és mindenkit megértő, szeretni és hallgatni tudó jóság. Igen,

mert „ha valaki vallásosnak tartja magát nem fékezvén nyelvét, annak hiábavaló vallásossága.” (Jak. I. 1, 26.)

Nem válik dicsőségünkre, hogy nem tudunk hosszan bölcs, épületes, jámbor dolgokról társalogni a nélkül, hogy észrevétlenül át ne csapnánk kritikába, megszólásba, indiszkrécióba, panaszkodásba. „Ki az, aki nem vétett még nyelvével?” kérdi Jézus Sirák Fia. (19, 17.) Valljuk be őszintén: bűnlistánk legnagyobb részét nyelvhibáink teszik. Ezt a szentek is megállapították. Azért szerették annyira a hallgatást. Minden szerzetnek gondja van arra, hogy az Egyháztól rendelt szilenciumot minél lelkiismeretesebben tartsák meg a rendtagok.

A legtöbb ember szeret más hibájáról beszélni. Sokszor hallottuk már, hogy aki másban csak rosszat lát, saját silány lelkét árulja el. Mégis kevesen tudnak ellenállni ennek a

kísértésnek: „Hogyan állnak majd meg a gáncsoskodók Isten előtt? Milyen nagy lesz az ő sóvárgásuk, hogy Isten hallgasson bűneikről, de meg fog szólalni. Ha mi hallgatunk más bűneiről, majd Isten is hallgatni fog a mieinkről az ítélet napján.” (Wöhrmüller.)

Minél inkább a szeretet palástjába burkoltuk felebarátaink gyöngeségét, annál tisztább légkör vesz körül. Ahányszor kritizáljuk, mindig valami idegen anyag rakodik Isten és lelkünk közé. Lassan fallá nő és akkor ne csodáljuk, hogy távol érezzük magunktól. Kritika által még senki jobbá nem vált, hisz a háta mögött szoktuk szapulni. Ha pedig besúgják az áldozatnak, amit mondtak róla, elkeseredik. A szó, amelyet legnagyobb titoktartás terhe mellett mondtál, már néhány nap alatt nagy utat tesz meg és ha vissza akarod vonni, nem teheted. Ne felejtsük el, hogy a megszólással vagy kritikával

ejtett becsületbeli károkat jóvá kell tennünk, mint ahogy a lopott jószágot is vissza kell szolgáltatni. Csak lehetséges-e? Szedd össze a párnából kirázott tollat! A világ holttetemekkel borított harctérhez hasonlít. Kioltott életek borítják: becsület-életek.

Minden idők társadalmában élt egy méregkeverő nemzedék: a fülbesúgók nagy tábora. Visszamondani másnak, amit róla mondtak, kikapni az összefüggésből egy-egy mondattöredéket és ezt feljelenteni, visszaélni egy naiv lélek bizalmával és elárulni őt, ez mind alávalóság. Mgr. Landriot volt reims-i érsek ezeket mondja egyik konferenciabeszédében: „Talán vigyázatlan voltál és első felhábordásodban szerencsétlen kijelentést tettél vélt jóbarátod előtt, amelyet ugyan szád kimondott, de amelytől szíved ugyancsak távolállt. Ha baráti szívre találsz, szavaid mélységes kútba merülnek el és soha sincs

visszhangjuk. De sajnos kifakadásodból olyan fegyvert kovácsoltak ellened lelketlen emberek, hogy még évek multán is tőrként meredeznek eléd és elkeserítik egész életedet." — Átkozott a kettősnyelvű és besúgó! mondja a Szentírás.

Vannak emberek, akik valóságos detektívtehetséggel tudják kiszimatolni másnak rejtett ügyeit vagy családi titkait. Gyűjtenek és a kellő pillanatban a legnagyobb indiszkrécióval kérkednek jólétesültségükkel. Ward Mária, az angolkisasszonyok intézetének alapítónője, szeretné megkímélni ettől a szomorú tapasztalattól a rábizottakat és azért írja le ezt a bölcs tanácsot: „Ne közölj barátoddal semmi olyat, ami ártalmadra lenne, ha ő valamikor ellenségedé válnék!”

Nemcsak gondolatban szoktuk testvéreinket elítélni, hanem, sajnos, ennek gyakran szóban is adunk kifejezést. Rendesen mibennünk dúlnak

azok a szenvedélyek, amelyekkel mást meggyanusítunk. Harpagon, Molière fősvénye mindenkit fukarnak tart, sőt még fiában is csalót és tolvajt lát. A hűtlen férj feleségéről is könnyen ugyanazt tételezi fel. Sok nagy becsületbeli és anyagi kárt okozhatunk embertársainknak ezekkel a bűnökkel, ha mást nem, pillanatnyilag elhomályosítjuk a róluk alkotott eszményt.

Ok nélkül gyanakodni nem szabad, de jogomban áll az óvatosság szabályait mindenkivel szemben életbeléptetni, akit nem ismerek eléggé.

A szeretetlenségnek egyik legfájóbb és legelterjedtebb formája a gúny. Ezzel a fegyverrel könnyörtelenül tudunk lehetlenné tenni embereket, intézményeket. Pascal „Les Provinciales” c. műve évszázadokig tudott ártani a jezsuita rendnek, Voltaire gúnyiratai sok lelket eltérítettek az Egyháztól. Nemes és jóságos ember ezeket a mérgezett nyilakat mint

magához méltatlan eszközöket megveti.

Ideges korunkban a kiállott szenvedések után igen sok családban szeretetlen hangon beszélnek egymással. A családtagok kemény szavakkal sértegetik egymást. Ennek visszhangja van irodalmunkban is. Szinte elképzelhetetlen, hogy apa és lánya, anya és apa olyan minősíthetetlenül durván szólhatnak egymáshoz, hogy alig lehet ott békét teremteni. És ha nem békülnek ki és közben elvágta életük fonalát a bomba vagy egy eldördülő lövés!!! Már gyermekkoromban megrendített Freiligrath szép költeménye: „O, lieb so lang du lieben kannst.“ Ő se vigyázott nyelvére. Egyszer megsértette barátját és utaik elváltak. A kibékülés vágya egyre űzi-hajtja a költőt szülővárosába. De akkor már zöld pázsit földi barátjának szívét. Szeretne átkiáltani a túlvilágba: barátom, nem akartam neked fájdalmat

okozni! De a késő bánatra nem érkezik felelet. Adja Isten, hogy velünk soha ilyen ne történjék. Ezért mindig még aznap hozzuk rendbe, ha bármi kis félreértésünk volt akárkivel. Hiszen szentáldozáshoz sem járulhatunk, ha nem békültünk ki. „Szenvedjétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, amiképen az Úr is megbocsátott nektek. Mindezek fölött pedig szeretetetek legyen, mert ez a tökéletességnek köteléke.” (II. Kol. 3, 12—14.)

Ha a harmatos reggeli órákban magunkhoz vesszük az édes Jézus szent Testét, mondjuk neki bizalommal: Uram, gyógyítsd meg nyelveimet. Ha csak ruhád szegélyét érintem, meggyógyulok. Te örök Jóság! Tégy jóvá, igen jóvá, nagyon jóvá, rendkívül jóvá, határtalanul jóvá! Amen.

V.

CSAK A JÓSÁG SZAVAIT ENGEDD KIEJTENEM

Növendékkoromban gyógypedagógiai előadásokat kellett hallgatnom a bécsi Süketnémák Intézetében. Mély és maradandó benyomást gyakorolt reám ezeknek a szegény gyermekeknek lelkivilága. Elgondoltam, hogy milyen óriási pusztaságban élnek. Micsoda magány lehet ez! Milyen szomorú lehet nélkülözni a jóságos szavak melegét és magukba fojtani mindazt a szépet és jót, ami lelkükből parancsolólag kikívánkozik!

Mi számtalanszor visszaélünk nyelvünkkel is, mint minden isteni adománnyal. Nem gondoljuk meg, hogy az Úristen elvehetné tőlünk. Eddig nem vette el, tehát: Noblesse oblige.

Aki arra törekszik, hogy nyelve

ne sértsen senkit és büntelen maradjon, jól teszi. De aki azt hiszi, hogy negatívumokra lehet lelki életet felépíteni, téved. Üres terek sötétek, hidegek és ha ilyeneket akarunk teremteni, nem értük el azt a magasabb célt, amelyre Isten kegyajándéka: a nyelv szolgál.

Mindenki tapasztalta már jószagos szavak áldását. Gyerekkorunk óta élvezzük szüleink, tanáraink oktatását. Világosságot, meleget árasztottak reánk. Isten iránti hála arra készítet, hogy mi is tehetségünk és legjobb tudásunk szerint áraszuk a reánk-bízottakra a kultúra jótéteményeit. Minél telítettebb lelkünk Istennel, annál csodálatosabb eredménnyel hirdetjük Isten országát a szomszédhozó emberiségnek. Mennyi jót tehet a tanító és nevelő. Klug egyik könyvében a következő esetet meséli: A nagyváros egyik legforgalmasabb útján elgázoltak egy gyermeket. A halálos kínokban vergődő

fiúcska utolsó szavai ezek voltak: „Udvözlöm a vasárnapi iskola tanító-kisasszonyát. Utána meghalt. Vajjon ki lehetett a vasárnapi iskola tanító-nője? A földön senki sem tudta meg, hogy ki volt a fiúcska jótevője. Talán csak néhányszor kedvesen és melegen szólott hozzá! Ha egy szegény elgázolt nagyvárosi gyermek ezért hálás tudott lenni halála óráján, mennyivel biztosabban visszaemlékszik jócselekedeteinkre az Isten, ha szemünket egykor lezárjuk.

Vessünk jóságos, megértő szavakat s a magvak csodálatosan kikelnek majd. Akik másokat oktatnak, „ragyogni fognak mint a csillagok.”

Sokszor volt meglepő megtéréseknek kiindulópontja a jó szó. Ha mélyen vallásos lélekből fakad, nagy átalakító ereje van. Milyen kedvesen használja ezt az eszközt Barat Szent Magdolna Zsófia, midőn így szól a kocsishoz: „Giorgino, aki ilyen szép rendben tartja a kocsiját,

akinek ilyen fényesek a lovai, annak lelkét is meg kell tisztítania" ... és megindult a pálfordulás. (Dr. Jármay szerint.)

A másvallásúakat csak a belőlünk kisugárzó őszinte jóindulattal győzhetjük meg álláspontunk igazságáról. Csak türelmes, szelíd megértéssel érzékeltethetjük, hogy az a Krisztus, akit mi hiszünk és imádunk, az evangélium végtelen irgalmas Krisztusa.

Türelmes és szelíd szavakat vár tőlünk a lelki betegek napól-naprá növekvő óriási tábor. Nagyrészt a reánk szakadt apokaliptikus idők áldozatai ők. Sok körülöttünk a betegeken érzékeny idegbajos ember. Állandó villamos feszültségben élnek. Sokan alacsonyabbrendűségük érzésétől szenvednek nagy kínokat, mások a hipochondria vagy hisztéria áldozatai. Mindezekkel eltalálni a hangot, nagy tapintatot és körültekintést igényel. Csak egészen ki-

egyensúlyozott, finomlelkű egyéniségek képesek ezt megtalálni. Hallgassuk meg türelmesen panaszukat. Ne haragudjunk rájuk, ha ezek a túlfeszített idegzetű emberek néha megbántanak, félreértenek, még akkor is, mikor leginkább javukat akarjuk. Aki a testi-lelki betegekhez jóságos és gyengéd, érzi, hogy Isten lelkében hasonlatosságának egy-egy vonását rajzolja. Az ilyen emberek mécsket gyújtanak ebben a sötét világban.

Sok szelíd türelmet és alázatos jószágot tételez fel a megbántások megbocsátása. Megbocsátani azoknak, akik rokonainkat elhurcolták, kínozták, börtönbe juttatták, akik szentségtörő kézzel családi kötelékeinket széttépték, akik koldusbotra juttattak, hősiek erény. Csak aki igazán elmélyed a szenvedő Krisztus isteni jószágában, tud még ilyen körülmények közt is áldani, megbocsátani.

De az élet apróbb vonatkozásaiban is van bőven megbocsátani való: rágalmak, mellőzések, sértések, nagy és kis tűszúrások és sok-sok más szeretetlenség. De ne feledjük, hogy „a mások szeretetlenségébe rejtőzött kegyelem pillanata az igazi jézusszeretet drága alkalmá.” (Gologi.) Ne engedjük a sértettséget fallá nőni, mert akkor már igen nehéz lehordani.

Egy XII. századbeli kínai novellában olvastam, hogy két egymással ellenségeskedő család birtokát fallal választotta el egymástól. De íme a fiatalok szíve egymásért dobog.... ők találják meg azt a jóságos varázsigét, amely lebontja a magas falat. Ha mások el is zárkóznak gőgjük pagodájába, én szívesen közeledem hozzájuk és addig sugározom feléjük szívem melegét, míg el nem hagyják pagodájukat és le nem jönnek velem tárgyalni.

Jóságos szavakkal feddeni is le-

het. Ezzel kapcsolatban az a kérdés merül fel: szabad-e a jóságos embernek szigorú és kemény magatartást tanúsítania? Igen. Mert van benne bizonyos kiegyensúlyozott, higgadt tárgyilagosság, tehát nem lehet kritikátlan más iránt. Éppen tárgyilagos bölcsessége ösztönzi arra, hogy a magasabb cél érdekében néha szigorú és kemény legyen és a szeretett lényeknek üdvös fájdalmat okozzon. Ezt a tényt szépen megvilágítja az „Isten közelében” című elmélkedési könyv. „Nem akarom, hogy lágy gyengeség uralkodjék rajtam, mely azt sugallja, hogy a szenvedés már magábanvéve rossz s hogy szelíd lélek sohasem szokott másnak szenvedést okozni. Szenvedés nélkül, amely engem formált és alakított, semmi sem volnék. Életemnek nem az a célja, hogy mindenki fülébe édes dallamokat zengjek, hanem hogy Isten művének tökéletes kialakulásán fáradozzam és a teremtményt

méltóvá tegyem Krisztusához. Ha ehhez az is szükséges, hogy felebarátom sírjon és szenvedjen, gonosz-ságot követnék el, ha elhárítanék tőle minden erőfeszítést és elvenném tőle az érdemszerzés alkalmait.” (Charles—Gálffy.)

Jóság és keménység nem zárja ki egymást. Csak a jó ember sohasem okoz fájdalmat valamely hangzatos modern jelszó nevében. Elég alkalmunk volt látnunk, hogy rögeszmék és jelszavak valóságos hetakombákat kívántak már, mint ahogy a történelem folyamán is annyi vérengzés rejtőzött hangzatos jelszavak mögé.

Tehát semmikép sem ellenkezik a krisztusi jósággal, ha felebarátunkat hibáira figyelmeztetjük. A szerzetes jól ismeri ezt a jótéteményt. Neki van része testvéri figyelmeztetésben. Aki igazán meg akar javulni, örömmel veszi, ha lelkiatyja, szülei vagy előljárója, vagy hűséges barátja figyelmezteti hibáira. „A testvér, aki

felsegíti a testvért, mint az erős város."

Mindenesetre el kell találni finom tapintattal azt a pillanatot, mikor felebarátunk fogékony a feddésre. Gyakran később látják be tanítványaink, mennyire a javukat akartuk, mikor rendreutasítottuk őket. Egyik hallgatóm évek múltán ezeket írta nekem: „Mennyire fájt, midőn hibáimra figyelmeztettek, de milyen jó, hogy akadt, aki megtette. Legalább az életben kevesebb volt a surlódási felület és férjemnek sem kell szenvednie dacos magatartásom miatt. De jó, hogy beláttatta velem, hogy a dac mindig gőgből származik."

Jótanáccsal, eligazítással életeket tudunk megmenteni, lelki katasztrófákat elhárítani. Ha elferdült lélekkel találkozom az élet országútján, azt gondolom: bizonyára nem talált olyan lélekre, akinek érintése melegséget adott és irányt szabott volna neki. Ne feledjük, hogy az em-

beri élet e nélkül a szó nélkül, hogy „te” végtelenül szegény. (Perlaky.)

Nemcsak szerető szavak jelzik lelki jóságunkat, hanem van a részvételteljes hallgatásnak is egy módja, amely értékesebb minden beszédnél: mások türelmes meghallgatásának művészete. Sok önfegyelmet és önzetlenséget kíván. Figyeljük csak meg, ha elpanaszoljuk némely embernek, milyen veszteségek és szerencsétlenségek értek, szavunkba vág és azt feleli, hogy ez semmi ahhoz képest, ami őt érte. És kezdi elsorolni saját bajainak óriási listáját. Nem távoznak megvigasztalódva. Olyan jól esik agyonhajszolt idegzetünknek, midőn súlyos kereszt alatt roskadozunk, ha finomlelkű emberek félbeszakítás nélkül meghallgatnak és utána néhány szerető szóval megvigasztalnak. Vianney Szent Jánoshoz ezrével zarándokoltak az emberek ügyes-bajos dolgaikkal és mindegyik

úgy érezte, hogy a Szentet kizárólag az ő ügye érdekli.

Ha iparkodunk embertársaink sebére balzsamot önteni, ezzel az Úr Jézus sebeit enyhítjük. Hiszen azonosította magát felebarátainkkal. Mégis megkívánja és elvárja tőlünk, hogy különösképen foglalkozzunk szenvedéseivel. Minden idők szentjei elmélkedtek kereszthaláláról és mély-séges részvétellel együttéreztek Vele. Úgy fogadja, mintha 2000 évvel ezelőtt enyhítettük volna fájdalmait, mert az Úr előtt nincs múlt és jövő, hanem csak jelen. Tudjuk, hogy ma dicsőségének teljességében nem szenvedhet az emberek hálátlanságától és bűneitől. Mégis igen sokszor panaszkodik kedveltjeinek: hogy az emberek nem szeretik, megvetik, futva menekülnek előle, nem gondolnak rá, bántják, káromolják. Szám-talan jó lélek iparkodik nap-nap után vigaszt nyújtani azokért a megbántásokért, amelyeket a szent Szív már

keserves kinszenvedése alatt érzett. Vigasztaló gondolat, hogy a XX. század engesztelését úgy fogadja, mintha földi életében enyhítettük volna kínjait. Menendez Jozefához így szól Jézus: „Szeretetet keresek és csak hálátlanságot találok. Arra kérlek, légy mindig készen szívemet megvigasztalni, valahányszor szükségem van rád. A vigasz, amelyet a hűséges lélek nekem nyújt, kárpótol a keserűségért, amellyel annyi hideg és közömbös lélek megszorít.”

Ki tudja megrendülés nélkül ezeket a panaszos szavakat hallgatni és mindazokat, amelyeket Jézus Alacoque Szent Margitnak, Benignának, Galgani Szent Gemmának mondott?

Nem kell-e sietnünk az Oltáriszentség elé, hogy szamaritánusi kötelezettségünknek eleget tegyünk Vele szemben, aki mindenkit szeret és segít... Ó Jézus! Ó Jézus! de fáj nekem, hogy az emberiség legnagyobb része hideg közönnyel, hálát-

lansággal fogadja a Te végtelen szeretetedet! Vajha az én szívem forró lángjai kárpótolhatnának ezért! Hogy elmennék Uram, szereteted koldulni számodra. Vajha megvédhetnék minden megbántástól, ostorcsapástól, káromlástól, a modern kor bűneinek szennyes áradatától. Hogy óhajtóm és kívánom, hogy minden lélek Neked éljen, Téged szeressen, imádjon és eljöjjön végre a Te uralmad, királyságod! Amen.

VI.

ADD, HOGY KÖRÜLJÁRJAK JÓT CSELEKEDVE

Egyik 1848-ban tartott konferencia-beszédében P. Lacordaire ezt a kijelentést tette: „A lélek magasztosságát sem a lángész, sem a dicsőség nem határozza meg, hanem egyedül a belőle áradó jóság. Legyetek jók mindenekfölött! Semmi sem hasonlít az Istenhez és semmi sem fegyverzi le úgy az embereket, mint a jóság. Ezt várja az emberiség.”

Sohasem tapasztalt arányokat öltött a szeretetéhség ezekben az apokaliptikus időkben. Segíteni! Segíteni anyagiakkal. Ez szigorú kötelessége a tehetőseknek. Szinte félelmetes Szent Jakab intelme: Irgalomnélküli ítélet vár arra, aki nem cselekszik irgalmasságot.

Mégis van sok fősvény ember, aki szenvedélyesen ragaszkodik a földi javakhoz. Van, aki még látni sem kívánja felebarátja nyomorát. Már az Ószövetségben is lehettek ilyenek, mert Sirák könyvében olvasom: El ne fordítsd szemedet a szűkölködőtől." (4, 2.) Vannak gazdagok, akik gyermekeiket még attól is óvják, hogy szegényekkel találkozzanak, amint egyik tanárképző főiskolásunk mesélte, aki szociális gondoskodását szerette volna kis tanítványának lelkébe átültetni. Csak nehezen tudta a szülőket más, jobb belátásra vinni. Az ilyenek közül kerülnek ki azok az üvegházi növények, akik csodálkoznak, ha véletlenül nagyvárosi nyomortanyára kerülnek és így elmélkednek: Istenem! Ilyen világ is létezhet, közel a csillogó fényes szállodákhoz, ahol anyám és barátnői táncolnak drága ruhában és cipőben? Ilyen emberi lények is élhetnek,

akik ilyen sötét nyomorba süllyedtek? (Upton Sinclair.)

A mai viszonyok sokban nivelláltak ezt a nagy társadalmi különbséget. Hiszen, aki tegnap gazdag volt, akárhányszor órákon belül koldusbotra jutott. Mindenekelőtt látószemű emberekké kell válnunk. Meg kell látnunk a szemérmes szegények szenvedéseit is. Mindent el kell követnünk, hogy már az ifjúságban kifejlesszük a szociális érzéket. Tudjuk, hogy az ősegyházban milyen csodálatosan szervezték meg a szegénygondozást. Azóta is mindig az Egyház találta meg leginkább az utat a nélkülöző, testi-lelki nyomorban selymződő emberiséghez.

Majd felvirrad a végső számadás nagy napja és Krisztus szigorúan számonkéri akkor, mennyiben enyhítettük az éhséget, szomjúságot, mezítlenséget. Ápoltuk-e betegeinket, kegyelettel temettük-e el halottainkat? Igen, ki hitte volna még néhány hó-

nappal ezelőtt, hogy erre annyi alkalma nyílik őszhajú egyetemi tanárnak és tizenhároméves cserkészdiáknak egyaránt?

Embertársaink nemcsak anyagi segítséget, hanem lelki és szellemi támogatást kívánnak. Aki hiszi a Corpus Christi Mysticum boldogító igazságát, tudja, hogy a leghatalmasabb eszköz áll rendelkezésére, amellyel szinte belényulhat sok-sok emberi sorsba: az ima.

Ne legyen imánk önző! Könyörögjünk sokat az Anyaszentegyházért, a Szentatyáért, püspökeinkért, papjainkért, szerzeteseinkért. Fohászkodjunk buzgón mindazokért az államférfiakért, akik a világ sorsát és hazánk jövőjét intézik. Kérjük a Szentlélek világosságát tanítók, tanárok, nevelők számára! Ostromoljuk az eget, hogy sok kiváló édesanyát, hithű édesapát adjon a világnak. Ajánljuk fel az Úr végtelen érdemeit az Ő nagy világot-átfogó szándékaira, a missziókért, a

békéért, az Egyház felmagasztaltatásáért! Imádkozzunk barátért, ellenségért is: „Szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik titeket gyűlölnék, áldjátok átkozóitokat és imádkozzatok gyalázóitokért!” (Luk. 6, 27, 28.)

Nemrég olvastam az ellenségszeretnek szép példáját. Két író ellenséges viszonyba került egymással. A sértett fél megtudta, hogy sértőjét elbocsátja a szerkesztőség, ha december 23-án nem adja be kész karácsonyi cikkét. Azt is tudta azonban, hogy a szerencsétlennek felesége a halállal küzd, tehát képtelen a fájdalomtól bármit is írni. A nemes ellenfél cikke ekkor már le volt gépelve. Sértőjét a sok virrasztás folytán elnyomta az álom. A megbocsátó jó ember titkon zsebébe csúsztatta saját szép karácsonyi cikkét. (Paul Bourget szerint.) Megtartotta a Szentírás intelmét: Ne mondd, miként velem cselekedett, én is úgy teszek

vele, megfizetek tettei szerint, kinek-kinek. (Péld. 25, 26.)

Imáink terjedjenek ki eltévedt testvéreinkre, akik távol élnek az atyai háztól. „Testvéreim! Ha valaki közületek eltéved az igazságtól és valaki megtéríti őt, tudja meg, hogy aki a bűnöst visszatéríti téves útjáról, megmenti annak lelkét a haláltól és betakarja bűneinek sokaságát.” (Szent Jakab 5. 19, 20.) Vajha sok volna a Monika-lélek, több volna a Szent Ágoston is. Gondoljunk a sok cinikus, hitetlen, szadista, gonosz vérengző modern Néróra is. Ezekre bocsátja Isten az Ő napját és ezért nekem is be kell takarnom őket irgalmas jóságom bő palástjába. Uram, ezekért is könyörgök, sajnálom őket! Talán, ha olyan nevelésben részesültek volna, mint én, bizonyára nem járnák a kárhozat széles útját! Ha igazán jó akarok lenni, szív-ügyem a haldoklók sorsa.

Ők élik azokat a legfontosabb pil-

lanatokat, amelyek egész örökkévalóságukról döntenek... Ahányszor szívem dobban, annyiszor költözik egy-egy lélek a földről az örökkévalóságba. Mennyire várják segítségünket! Azért is szól sok helyen a lélekharang. Krisztus Urunk minden lélekért meghalt, de ha nincs összekötő csatorna a kereszttáldozat közt és köztük, nem tudnak részesülni a megváltás gyümölcseiben.

Nem torpanhatunk meg a túlvilág tornácai előtt sem. Nagy-nagy könnyöretre szorulnak drága halottaink is és hálátlanok volnánk, ha megfeledkeznénk az ő szenvedéseikről.

Az imaapostolkodásnak ezt a módját, még a legsúlyosabb beteg is gyakorolhatja. Hozzájárul náluk különösen az ima tömjénjéhez a szenvedés mirhája is. Jacques d'Arnoux a hős pilóta gerincsérüléssel feküdt gipszágyában, de tudta, hogy ő is hozzájárulhat az emberiség boldogí-

tásához. Így szólt édesanyjához: „Szenvedéseim ékszerek, amelyeket Isten azért ad, hogy testvéreimet üdvözítsem... Fel akarom használni ezeket az értékes napokat, hogy alalmaznát adhassak érdemeimmel a szegény szenvedő emberiségnek, hogy megakadályozzam sok lélek kárhozátát.” Ez a kivételes hitű nagylelkű szenvedő megértette a kereszt misztériumában rejlő felbecsülhetetlen értékű kincseket. Testvér! Ha ágyban fekvő tehetetlen beteg vagy, süket, néma, vak is volnál, szíved jóságának pazar kincseit bőségesen osztogatod a lelkeknek, mert két lehetőség mindig van: imádkozhatsz és szenvedhetsz Istennek tetsző módon nagy apostoli szándékokra.

Nincs nehezebb, mint megérteni és megértetni a szegény fájdalomban vergődő emberrel a szenvedés nagy értékét. Igen nagy kegyelem, aki némiképp is rádöbben olyan igazságra, amely minden emberi észjárás-

sal ellenkezni látszik. A kereszt dőreségét ugyancsak megértette a sokat szenvedő Klara Moes „Én a szenvedést tartom a legnagyobb kegyelemnek, amellyel engem a jó Isten kitüntetett. Valóban senki sem szerencsésebb a földön annál, mint aki utolsó lehelletéig oda van szegezve a keresztfához. Ha az emberek ezt a kincset értékelnék, szent irigység fogná el őket azokkal szemben, akiknek nagyobb kereszt jutott.”

Vannak, akik nemcsak az Istentől rájuk mért szenvedéseket fogadják el, hanem készséggel vállalnak engesztelő szenvedéseket, mintegy felszólítják a jó Istent, fogadja el őket égő áldozatul: akár a szeretet áldozatául, vagy az engesztelés áldozatául, mint Sophie de Claye, akinek példáját P. Plus egyik könyvében olvastam: „Uram Jézusom, Te ismered nyomorúságomat és azt a vágyamat is, hogy az isteni igazságosság mérlegén nyomjak, de csak azért, hogy

kieszközöljem azt, hogy a büntetés az irgalom és szeretet mértékével történjék. Hallgasd meg, kérlek, ezt a felajánlásomat! Nem kívánom többé, hogy imáimban vigasztalásom legyen, csak ennek fejében imádkozzanak a bűnösök és a hivatalos Franciaország. Nem kívánok többé világgosságot, elfogadom a sötétséget és lelkiszárazságot, hogy a bűnösök megtérjenek."

Az igazi szívjóságnak szinte kimeríthetetlen színskáláját valósítják meg Krisztus Urunk óta kedvencei. Vanak, akik szinte minden téren tudják követni az isteni Mester nyomait és kimondhatatlan jótevői lesznek ennek a szegény, szenvedő emberiségnek. Ilyen volt kétségkívül P. Linus, akinek életrajza nemrég jelent meg. Erről a valóságos „jóságzseni”-ről ezeket írja ferencrendi rendtársa, P. Lukács Pelbárt: „Mikor híre terjedt, hogy P. Linus meghalt, végeláthatatlan embertömeg tódult hozzá.

Sötét odukból és lebujaokból, szegényes barakokból és palotákból, utcákból, kórházakból, sőt még a bűnházaiból is. Panaszosan sírtak, jajgattak áldásos munkásságának élő tanujelei. 30 évig járt P. Linus a nyomor és szenny között és mindenkinek békét, áldást és menedéket nyújtott. P. Linus halála után mindenki árva lett Palermóban. De leginkább a foglyok rimánkodtak, könnyörögtek: bilincsben éjjel vezessenek legalább hozzá, de ne temessék el, míg el nem búcsúztak tőle! Az igazgató behozatta a fegyházba a halottat. Mindnyájan letérdepeltek. Négy fogoly előlépett és vállukra emelték a kaporsót. Maga az igazgató úgy sírt, mint egy gyermek. Utána jöttek a foglyok fuldokló zokogással, némán gyötrődő kinnal. Búcsúztak P. Linustól. Volt, aki hosszasan, mereven nézte, majd hirtelen ájultán rogyott össze. Ki volt ez az ember? Mi volt a titka ennek

a párját ritkító jóságnak? A legmegrögzöttebb orgyilkosok is így tudták siratni. Ki lehetett az, akit egész Palermó gyászolt, mint pótolhatatlan atyját? Ferencrendi szerzetes, Krisztus-hordozó. Isten kétségkívül bölcsőjébe tette már a jóság adományát, de hősieles önlegyőzésének erre a fokára csak Jézus lángoló szeretete emelhette. Ez a fejedelmi sarj mindent, de mindent megvont magától 30 éven át, hogy az élet hajótöröttjeinek tudjon mindenükké válni. Irgalmas szeretete elkísérte őket a bitófához is és a síron túl is folytatta atyai gondoskodását értük.

Mintaképünk Jézus. Körüljárt, jót cselekedvén. És most? Most is folytatja az oltárszekrényben ezt a működést, mert lénye a szeretet. Mint ha most is kérdezné: Mit akarsz, hogy cselekedjem neked:

„És jönnek hozzá hosszú sorban, hol szövőszék, hol eke mellől,

Kik sinylődnek dohos tárnában, má-
sok meg a harcmezőkről,
És emberterheiket hozzák és minden
titkos bánatot
És valamennyi kezét tárja a hófehér
kenyér felé...”

A templom titokzatos félhomályá-
ban mintha kigyúlna a szent Szív
bíborfénye és sugarak árasztanak el
ezt a kínban vergődő fáradt emberi-
séget...

VII.

É R D E M E S - E ?

Érdemes-e? Mindennap jót cselekednem?

Életemet az önzetlen jószág jegyében leélni?

Jót tenni, nem hitvány számításból, nem háláért, nem dicsvágyból, hanem egyedül Istenért?

Érdemes-e? Hősies lélekkel kiküszöbölni a fel-feltörekvő sok rossz gondolatot, elfojtani az irigy vágyakat és a bosszú álmait?

Érdemes-e? Áldani, midőn mások átkoznak?

Becsülni, midőn mások megvetnek?
Megbocsájtani, midőn más neheztel? ...

Érdemes-e? Finom, gyengéd, előkelő, kíméletes, barátságos, részvételtjes

magatartást tanusítani az emberek iránt?

Érdemes-e? Észrevétlenül helyehozni, amit más elrontott?

Adakozni, midőn minden takarékoszágra int?

Kölcsönözni, midőn annyiszor megjártam?

Jóakaratot tanusítani testvér, barát és ellenség iránt?

É R D E M E S I

Mert: a jóság az egyetlen abszolút érték Istenen kívül.

Mert: lelkem a jóságban érintkezik legbensőbbben Istennel.

Mert: a jóság tettei termékeny és teremtő tevékenység.

Mert: állandóan építem így életszentségem gyönyörű mozaikját.

Mert: Krisztust sugározom, ha a jóság második természetemmé vált.

Mert: minden jótett magában hordja jutalmát és boldogít.

Mert: minden szív felém fordul, mi-
ként a virág a nap felé.

Mert: ahányszor jót teszek, Istenhez
szólok — imádkozom.

Mert: a jóság imája a fenséges Isten
örök dicsőítő himnusza,

Mert: jócselekedeteim befödik bűne-
im sokaságát,

Mert: lekötelezem magamnak Jézust,
aki egykor bírám lesz.

Mert: aki ad, az kap már itt a föl-
dön is.

**Érdemes, mert egykor elmerülhetek
a végtelen jóság óceánjában, amely-
nek egyetlen csöppje elég, hogy
boldogítson egy egész örökkévaló-
ságon át.**

VIII.

VEDD KI KEBLEMBŐL A KŐSZÍVET ÉS TEREMTS BELÉ ÚJ SZÍVET — SZÍNARANYBÓL

Mikor Budapest ostroma után megpillantottam a Károlyi-kertben épségben maradt Prohászka-szobrot, az a gondolatom támadt, nem akar-e ez jel és útmutatás lenni számunkra? Ő, aki páratlan együttérzéssel tudott sírni a sírókkal és zsenialitásával meg tudta érezni az élet hajótöröttjeinek és számkivetettjeinek szenvedését, világító fáklyául adatott a romokban heverő fővárosnak. Prohászkanak szent szenvedélye volt segíteni mindenkin, megérteni minden panaszt és néma bánatot. A bombák pusztító tüzében egyedül az ő alakja maradt sértetlen, programot adva a legnagyobb szörnyűségeket átélő nemzetnek, utatmutatva a fel-

emelkedésre. Mintha mondaná: Legyetek jóságosak, irgalmasok, segítsetek egymáson!

Nagyon kevés a jóság a földön. Megfogyatkozott. Vagy talán csak sötét pincékbe rejtőzik? Vajjon felvirrad-e az a nap, amikor diadalmasan előtör és elárasztja fényével ezt a gonoszságba süllyedő földet?

A viasz a hőség hatása alatt megpuhul. A sár megkeményedik. Vajjon a szenvedések kohójából hogyan került ki a lelkünk. Ha lágyabb lett, Istennek ezer hála érte, de ha megkeményedett??...

Valljuk be őszintén, a bunker-élet Európa-szerte két táborra osztotta az embereket: A kőszívűek és arany szívűek csoportjába. Voltak, akik el tudták nézni, hogyan éheztek apró gyermekek. Voltak, akiknek lakása épen maradt, kiket nem raboltak ki, hajuk szála sem görbült, de ők nem segítettek senkin, hanem kárörömmel szemlélték szomszédjaik mérhetetlen

nélkülözéseit. Voltak, akik zavarosban halásztak, és elvitték azt is, amit az irgalmatlan bomba meghagyott, tehát a bombánál is szívtelenebbek. Voltak... de minek folytassam? Villám cikázott végig a világ két táborán és egy pillanat alatt beleláttunk embertársaink lelkébe.

Templomunk kórusát kariatidák tartják. Ilyenek a kőszívű emberek. Arcukon az értelem világossága, de szívük nincs.

A proházskás-lelkek megosztják szívük kincsét mással. Sírnak ők is, hisz nem kímélte őket sem a megpróbáltatás. De tudnak remegve imádkozni, hogy másnak könnyebb legyen a keresztje. Segítenek jóbarátot, lakótársat, házbelit, ismerőst és ismeretlent. Megosztják a vérkönyves katalizma szenvedéseit baráttal és ellenséggel. Mélységesen jók ők és csak ilyenek lehetnek, mert hát ez a lényük legmélyebb gyökere. Ők tudják, hogy a jóság az egyet-

len összekötő híd egyének, nemzetek és fajok között. „Együttérezni embertársainkkal annyi, mint minden nyelven beszélni és szeretni annyi, mint minden nyelven érteni.” (Perlaky.) Ezt megtanulhattuk mi, a XX. század közepén élő emberek.

És ez a mi romokban heverő, ezer sebből vérző, könnyekkel áztatott világunk olyan sötét, hogy elpusztulna, ha legalább szentjánosbogárkák nem világítanak be. Itt is, ott is villannak fények; minden felszárított könny, minden kiváltott fogolytestvérünk, minden közvetített levél, életjel, közlekedési eszközök híján elintézett ügy, minden szívesség és szeretetreméltó előzékenység, minden jótanács és figyelem, fel-felvillanó fény, nagy örök érték ebben a bunkernél is sötétebb gyűlöletpincében.

Istenem, milyen messzeségbe tünnek azok az idők, micsoda letűnt világ az, midőn fiatal leány azt írhatta naplójába: Uram! Tennék én jót, de

nincs alkalmam rá! Az utóbbi idők borzalmi teremtetek bőséges alkalmakat, sőt megszázszorozták azokat. Ma senki se mondhatja Kainnal: Hát őrzője vagyok-e én testvéremnek? Mindenkinék szent felelősségérzettel kell telítődnie. A mi hibánkból egyetlen léleknek sem szabad elvesznie. Mai életünk ezer áldozatával maga is szüntelen értékes könyörgés a lelkek üdvéért. Uram, adj nekem lelkeket. Szeretem őket Benned és Miatad. Ne engedd, hogy egyetlen egy is elveszen: barát, ellenség, mind, mind érdekel. Megfogom szeretettel kicsinyek és nagyok fájdalomtól reszkető kezét és égő lelkesedéssel, forró részvéttel akarom szolgálni őket. Hiszem és tudom, hogy a romok fölött az új világ csak jóságra épülhet föl. A gyűlölködés csak rombolni tud, nemcsak házakat, hidakat, vasútakat, de lelkeket is. Ó Uram! vedd ki az emberek kebléből a kőszívet!

De Te azt mondod: én már ilyen közömbösnek születtem, az élet is olyan fásulttá tett. Mit érdekel másnak a baja, van nekem is untig elég. Nemrég mondotta egy hölgy: „Én két-három embert szeretek, a többi közömbös előttem.” Ez is álláspont. Tudom, hogy gyakran csalódtál környezetedben és a könnyörtelen élet csak fokozta érzéketlenségedet. Elfogadom azt is, hogy a ránk szakadt csapások fonnyasztották el ennyire lelked virágait, de nem hiszem, hogy eseted gyógyíthatatlan, mert az Úr Jézus számára nincsenek reménytelen esetek! Tégy úgy, mintha érdekelne felebarátod sorsa és meglásd: *l'appetit vient en mangeant*. Fohászodjál! ne szünj meg könnyörögni, az Oltáriszentségből áradó melegség belesodorja lassankint a te lelkedet is a Krisztus-szeretet tengerébe. Mindenesetre könnyebb a helyzetük azoknak, akik a jóságot ingyen ajándékként kapták életútjukra.

Ők úgy árasztják, miként az ibolya illatát, miként a nap sugarát. Ők teszik a földet boldoggá és az életet elviselhetővé, még most is, midőn a pokol felszabadult és orgiáját üli az emberi gonoszság.

Szeretnék a mindenszentek litániájába még két kérést beletoldani: „hogyan bennünket a kőszívű emberektől megmenteni méltóztassál, és hogy minél több arany szívű embert teremteni méltóztassál, kérünk Téged, hallgass meg minket!”

Van sok embertestvérünk, aki hasonlít Wolfram von Eschenbach Parzivaljához. Az ifjú lovag látja Amfortas király kimondhatatlan szenvedéseit. A részvét kérdése még sem hagyja el ajkát. Ekkor kizáratik a szent Grál őrzői közül. És íme szózat hallatszik: „Ó te dőre ember! nem érdemled meg, hogy Isten napja rád bocsássa sugarait, mert érző szív helyett kőszív lakozik kebledben.” Parzival évekig tévelyeg, hitét is elve-

szíti, míg az Úr Isten meg nem könnyörül rajta. Ekkor már a sokat szenvedett érett férfi részvételével kérdi: „Ó Amfortas, miért kell neked így szenvedned?” És íme, csodás fény ragyogja be Monzavalcs tündéri várát. Parzival megváltotta Amfortás királyt szenvedéseitől és ő lesz a Grálkirály.

Ha majd sok lesz a királyi lélek, — hisz a ránk zúdult szenvedések ilyeneket akarnak kitermelni Isten akaratára szerint, — akkor beköszönt az új világ. Majd akkor, ha ragyogó pompában kel fel az öreg nap, elcsodálkozik azon, amit lát. Hiszen ez már nem a siralomvölgye, hanem valóságos paradicsom. Az emberek derűsen kelnek, mosolyognak egymásra, a családtagok megértéssel viseltetnek egymás iránt, a nemzetek életét az Isten törvényei irányítják. Könnyű a megélhetés, megbecsülik a munkát, a tehetséget, az erényt. — Mi történt? Hová lett a vérözön? —

Letűnt korszak ez már. A múlté. Csak dédszüleink följegyzéseiből értesültünk róla. Egy szép napon fényes angyal szállt le az égből lángpallossal és kiégette az emberszívekből az önzést, kivette keblükből a kőszívet és aranyszívet helyezett belé... Ez az egész.

1931-ben megjelent a Szűzanya Beauraing-ben négy kisleánynak és egy kisfiúnak. A szomorú tekintetű Szűzanya keblén aranyszív ragyogott, amelyből csodálatos fénysugarak áradtak szét. Ezzel a látomással a Szűzanya nemcsak Belgium, hanem az egész világ figyelmét fel akarja hívni arra a legnagyobb kincsre, amely a vesztébe rohanó világot még a tizenkettedik órában megmentheti. A világ nem értette meg a Szűzanya jelképes beszédjét, a szívek kőregeteggé váltak és kirobbant az a világégés, amelyhez hasonló még a teremtés óta nem volt.

Vajha most megtanulnánk a beau-

raing-i jelenés nagy leckéjét, amelyért olyan drága bért kellett fizetnie a világnak. Vajha most összefogna nő és férfi, aggastyán és gyermek, minden nemzet fia egyaránt, leborulna a Szűzanya előtt és könnyes szemmel így könyörögne:

Ó Mária, Szűzanyám, esedezzel érettünk, hogy legalább most tudjunk jók lenni, nagyon jók, rendkívül jók, határtalanul jók, mint amilyen Te vagy, Világ Királynője, minden szenvedő Édesanyja, bűnösök Menedéke, Te irgalmas, Te kegyes, Te aranyzívű Szentszűz.

Amen.

F Ü G G E L É K

KERESZTUTI AJTATOSSÁG A JÓSÁGÉRT

I. állomás.

Jézust halálra ítélik.

Ott állsz isteni Udvözítőm Pilátus előtt, hallod a nép rágalmait és durva sértéseit! Hányan állanak ott, akiket jótéteményeiddel elhalmoztál, de most minderről megfeledkeztek. Egyetlen tekinteted elpusztíthatná ezt az istentgyalázó tömeget, de Te szelíd jósággal tűröd. Féktelen állati ösztönrel kiáltják: Feszítsd meg! És mindezt elszenveded értem: hogy példád fellelkesítsen szerető hallgatásra.

Bevallom sajnós mély alázattal, hogy mások sértegetése arra ösztönöz, hogy én is hasonlóval feleljek, vagy hogy a gúny éles fegyverével

vágjak vissza. De itt Pilátus igaztalan ítélete előtt elnémulok és könyörögök: Uram, add meg a Te nagy és hatalmas kegyelmedet, hogyha az emberek durva kézzel összeszorítják szívemet, akkor is megbocsátás szivároгjon belőle.

II. állomás.

A keresztet Jézus vállaira teszik.

Milyen nehéz ez a kereszt, amelyet az emberek gonoszsága ácsolt számodra. Nekem is a kereszthordozók sorába kell állanom. Miként Te nem dobtad le, úgy én sem akarom eldobni, bár emberi természetem irtózik a kereszthordozástól.

El kell tűrnöm környezetem hibáit, el kell viselnem sok kellemetlen jellemet, megvetést, sértegetést. Gondolnom kell, hogy csak szenvedés árán tudok lelkeket menteni. Csak így tudom érdemeidet közvetíteni a bűnösök és haldoklók számára.

Bocsáss meg, Uram, hogy annyiszor ledobtam magamról áldott kereszteted és így hibáim folytán talán sok lelket fosztottam meg hatalmas segítségétől. Adj kegyelmet, hogy türelmes jóságommal tudjam szolgálni felebarátom üdvét!

III. állomás.

Jézus először esik el a kereszttel.

Látom, hogyan esel szentséges arcodra. Hóhéraid szinte pokoli dűh-hel ütnek. A gyűlölet elvakítja őket és nem látják, milyen gyöngé vagy. Szinte minden percben meghalhatsz. Az ő gyűlölködésükért kell így szenvedned. Igen, az egész világ gyűlölködése sujtott porba.

Az én szívemben is élt már ellenszenv, amelyet gyakran ki is mutattam. Hogy fájt Neked ez is. Könyörülj rajtam Uram! Ha szeretetem nincs, semmi vagyok. De ha legyőzöm magam jósággal és a kelle-

metlen embereket is tudom miattad szeretni, felsegítelek a porból és megvigasztallak ebben a fájdalmas órában. Add meg nekem azt a kegyelmet töviskoronád érdemei által.

IV. állomás.

Jézus találkozik Szűzanyjával.

Micsoda találkozás ez! Mennyi mondanivalója volna Máriának, de nem szól, csak tekintete találkozik Jézuséval.

Sokszor hathatósabb a részvételles tekintet minden szónál és vannak olyan szenvedések, amelyeket csak tapintatos hallgatással lehet enyhíteni.

Ó Mária taníts meg az igazi részvételre! Oktass, mikor kell jóságos szavakkal és mikor jóságos hallgatással sebeket gyógyítanom. Ó fájdalmas Szűzanya, könyörögj érettem.

V. állomás.

Cirenei Simon segít Jézusnak a keresztet vinni.

Hogy idő előtt meg ne halj s a keresztrefeszítést el ne kerülöd, egy pogány embert kényszerítenek, hogy a kereszt terhét Veled megossa. De az a teher súlyát inkább a Te válladon hagyja.

Menyire szégyenkezem, Uram: hasonlítok Cirenei Simonhoz. Gyakran a látszat kedvéért segítek, vagy azért, hogy megszabaduljak attól, aki szívességet kér, vagy esetleg hiú dicsvágyból: de nem igazi önzetlen jóságból.

Segíts, hogy le tudjam győzni önzésemet, kényelemszeretetemet, hiúságomat. Tekints reám felebarátom szemén keresztül add meg keserves keresztthordozásod által a készséges segíteniakarás kegyelmét.

VI. állomás.

Veronika kendőt nyujt Jézusnak.

Most sár és vér borítja isteni szépségű arcodat, amelynek szemlélése az angyalok gyönyörűsége. Veronika fehér gyolcskendővel törli le.

Vajha lelkem is ilyen fehér kendő lehetne. De nézd, Uram: szakadozott, rongyos és szennyes. Fegyelmezetlen gondolatsorozatok tették ilyenné. Mennyit ítélkezem, gáncsoskodom, hányszor vetek meg mást és nézem le felebarátomat... Mindez alkalmatlanná tesz arra, hogy szent ábrázatot belém nyomjad.

Jézusom! bánatos szívvel ígérem, hogy irántad való szeretetből nap-nap után be-beszövök egy-egy részletet. Nem ítélek, hisz nem vagyok mindenttudó. Nem vetek meg mást, hiszen valamennyinél silányabb vagyok. Adj, Uram, alázatos jószágot, hogy méltó legyek szent ábrázatod képét szívemben hordani.

Jézus másodszor esik el.

Már az út felén túl van Jézus. Meredeken emelkedik az ösvény és a nehéz kereszt súlya alatt Jézus ismét porba hull.

A lelkiélet is meredek. Sokszor kudarcot vallok, midőn jóságra töreksem. Legyőz a hirtelenség, az önszeretet, a kritika szelleme. Még sem szabad ellankadnom.

„Szívem irgalma kimeríthetetlen, nem baj, ha gyöngék vagytok, én majd pótolom, aminek híjával vagytok. Az elesett lelkek iránt való szeretetemnek nincs határa. Megbocsátani vágyom. Ne csüggedj.”

Ezek a vigasztaló szavak, amelyeket nemrég egy választott lélekhez intéztél, Jézusom, felemelnek s miként Te is felkeltél kereszteddel, én is bátran folytatni akarom utamat a Kálvária felé. Nem, nem akarlak többé bizalmatlansággal porba suj-

tani. Jézus szentséges Szíve, bízom
Benned!

VIII. állomás.

Jézus vigasztalja a szánakozó asszonyokat.

Mélységes részvétellel siratnak Téged isteni Udvözítőm a jámbor asszonyok. De Te még a leggyötrőbb kínok között is az ő lelkük üdvére gondolsz. Azt kívánod, hogy saját vétkeiket és gyermekeik vétkeit sirassák.

Én is engesztelni akarom fájdalomtól égő szívvel nemcsak a magam, de családom, felebarátaim minden bűnét és korunk nagy égbekiáltó gonoszságait is. Igalmazz nekünk szenvedő Jézus! Tudom, hogy nem zárkozhatom be önzésem szűk kalitkájába, hanem meg kell feledkeznem önmagamról. Ha csak önmagamért imádkozom, üres kézzel állok Előtted, isteni Bíráim, az utolsó ítéleten.

Meleg résztvevő jósággal kell felkarolnom minden testvérem ügyét és üdvösségét. Ki kell tágítanom szívemet másnak szenvedése iránt és míg magam is szenvedek a mai élet súlyos gondjaitól, át kell hajlanom testvér, barát és ellenség szükségleteihez, hogy mindenkinek mindene lehessenek.

IX. állomás.

Jézus harmadszor esik el.

Midőn Jézus ismét a porban fekszik, nagy és égő fájdalmat érez azért, hogy szenvedése sok lélek számára hiábavaló. Elvonul előtte a Szentlélek kegyelmének ellenállók nagy tömege, a hitetlenek, az istenkáromlók, azok, akiket még a XX. század borzalmas csapásai sem tudtak megrendíteni. Jézus kérdőleg tekint rám: „Te, aki jóságos akarsz lenni, nem sajnálsz, hogy ezek mind mind elkárhoznak? Milyen hanyagul

teljesítetted Te máig közbenjáró szereteted kötelességét! Milyen érzéketlen voltál a lelkek ezrei iránt. Nem szeretsz te engem igazán!"

Jézusom, látom a Te vérkönnyes tekintetedet. Ó, hulljanak könnyeid érzéketlen szívemre és lelkesítsenek szent harcra a halhatatlan lelkekért...

Uram, add nekem őket szent Véredre, szent Sebeidre kérlek. Minden áldozatot meg akarok hozni, csak ne engedd őket örökre elveszni. Uram, adj nekem lelkeket!

X. állomás.

Jézust megfosztják ruhájától.

Istenséged fénye aranypalástként takar be, de földi ruhádat szentségtörő kezek letépik Rólad.

Annyiszor tépem én le köntösöd: ahányszor felebarátom válláról lerántom az egyetlen leplet, amely becsületét takarta. Ha szívtelenül hibáiról beszélek, amelyekről eddig

nem tudtak. Ha gyanúsítom, megbélyegzem, lehetetlenné teszem. Ó Jézusom, add, hogy eszembe jusson ilyenkor ez a szívbemarkoló jelenet.

Bocsáss meg, Uram! Bánom elmúlt életem gonoszságát, elvakultságát és add, Uram, hogy inkább beburkoljam felebarátomat szerető elnézésem aranypalástjába, hogy meqvígasztaljalak Téged, Aki szenvedésednek ebben az órájában túrtél értünk legtöbbet.

XI. állomás.

Jézust keresztre feszítik.

Ott fekszik a szelid áldozat durva kemény ágyán. Odaszegezik kezeit, amelyek csak áldani és gyógyítani tudtak, a lábakat, amelyek a bűnösök után jártak.

Lehajolok Hozzád és egyenkint csókolom a Te vérző tagjaidat, ó Jézusom. Erőt akarok meríteni, hogy én is körüljárhassak jót cselekedve.

Könnyeket akarok törölni, beteg lelkeket gyógyítani, tudatlanokat tanítani. Türelmes akarok lenni akkor is, ha nehéz, akkor is, ha nem értenek meg, ha ellenkeznek velem és hálátlanok. Egyedül Érted, hogy kövessem példádat és jósággal kihúzzak egy-egy szeget, amelyet a gonoszság ütött kezeidbe és lábaidba.

XII. állomás.

Jézus meghal a kereszten.

Életét adja értünk, mi pedig hátlansággal viszonzzuk esztelenségig felfokozott szeretetét. Szomjúhozik, de mi nem adunk neki inni, csak ecetet és epét. Az Úr így panaszkodik egyik kiváló jegyesének: Szomjúhozom teremtményeim szeretetét az Oltáriszentségben. De olyan kevesen viszonzózzák!

Ó megfeszített Jézus! Milyen értelmetlen a mi közömbösségünk. Mek-

kora szánalommal viseltetünk mi sokszor még idegen emberek iránt is és Téged, aki felemésztetted magadat értünk, nem tudunk sajnálni! Hidegek vagyunk Irántad és keményszívűek. Nem szeretjük a Szeretetet! Nem értjük a végtelen Jóságot. Vajha legalább mi megértenők a tabernákulum Foglyának szerető szavát! Erőslelkűen akarom vállalni azokat az engesztelési szenvedéseket, amelyeket tőlem kívánsz és gyakori szentáldozással, szentséglátogatással szeretném oltani szomjúságodat. Akarok keresni lelkeket, akik áldoznak és vigasztalnak Téged. Megfeszített Jézus, fogadd kegyesen az én engesztelésemet.

XIII. állomás.

Jézust leveszik a keresztről.

Jézusom, szemlélem sebeidet, ahogy ott fekszel Szűzanyád karjai között. Ime, ezekkel váltottad meg a bűnös

emberiséget. Leborulok Előtted és kérek: Engedd, hogy egyenként csókoljam mélységes részvétellel. Szent kezeid sebeibe ajánlom, Uram, ezt az ezer sebből vérző hazát, annak vezetőit és minden polgárát. Szent lábaid sebeibe ajánlom ezt a romokban heverő világot, szent oldalsebedbe helyezem Szentséges Atyánkat, a tanító Egyházat, szent Szívsebedbe családomat és mindazokat, akiknek üdvéért nekem kell felelnem. Szeretném megvigasztalni Szűzanyám szep-lőtelen szívét is, amelyet átjárt az emberiség hálátlansága. Fájdalmas Szűzanyám, könyörögj ezért a szerencsétlen szenvedő világért.

XIV. állomás

Jézust a szent sírba helyezik.

Már lepecsételték a sirt és nyugalom honol a hűvös sziklaüregben. Taníts engem isteni Udvözítőm csendre, hallgatásra! Legyen minden test-

vérem titka, hibája lepecsételt sziklaüregben, hogy nyugodt lehessen, akkor Te szívesen eljössz hozzám a szentáldozásban, mert legkedvesebb nyugvóhelyed a fegyelmezett emberi szív, amelyben lehajthatod fáradt fejedet. Ha bennem rejtőzöl, körüljárók jót cselekedve és Téged sugározva. Bennem maradsz, környezetem megérzi, hogy nincsen bennem semmi keserűség „mert csatorna leszek, amelyen keresztülfolyik a Te gyengédséged árja, hogy misszióm: gazdagítani a teremtményeket, de nem a sajátomból, hanem azokból a kincsekből, amelyeket Belőled merítetek”, én Uram és én Istenem.

•

Erősítsd meg, Uram, gyenge akaratomat, hogy céltudatosan törekedjem arra az erényre, amely legközelebb visz szentséges szívedhez a jóságra!

**Fájdalmas Szűzanya, könyörögj
érettünk, kik a gonoszság súlya alatt
görnyedünk, míg el nem érkezik szá-
munkra a jóság diadala. Amen.**

**(Teljes búcsú; ha megáldoztál aznap: 2 teljes
búcsú.)**

**Budapest, 1946 február 4-én, Szent
Veronika ünnepén.**

TARTALOM

Ima	— — — — —	7
I. Jóság	— — — — —	9
II. Őnzés	— — — — —	19
III. Gondolatvilágom	— — — — —	27
IV. Gonosz nyelv	— — — — —	39
V. Jóságos szavak	— — — — —	49
VI. Jócselekedetek	— — — — —	63
VII. Érdemes-e?	— — — — —	77
VIII. Kőszív és aranyszív	— — — — —	81

LELKIÉLET KISKÖNYVEI

63. Erdey Ferenc

ENGESZTELŐ ÉGI ANYÁNK, MÁRIA

130 oldal, alapár 2.— P

64. M. Sombor J. Gertrud

ARANYSZIV

GONDOLATOK A JÓSÁGRÓL

106 oldal, alapár 1.60 P

65. Liguori Szent Alfonz

GONDOLATKINCSEK

48 oldal, alapár —.80 P

66. De Ségur

A KISÉRTÉS ÉS A BŰN

GYAKORLATI TANÁCSOK

82 oldal, alapár 1.30 P

67. Newman

A SZŰZANYA HÓNAPJA

123 oldal, alapár 1.80 P

